

Bağımlılık Farkındalığı Eğitimi: İnternet, Alkol ve Sigara Kullanımının Sağlık Üzerine Etkileri

KARADENİZ
TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
Diş Hekimliği Fakültesi
05.01.2026

Broşür

Dr. Öğr. Üyesi Ayşenur Bakal, Stj. Dt. Ayşe Nisa Yılmaz, Stj. Dt. Alanur Hacıhasanoğlu, Stj. Dt. Dila Naz Keskin, Stj. Dt. Sude Akkuş, Stj. Dt. Asya Turgut, Stj. Dt. Şule Demirkol

KTÜ, Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı, Trabzon

GİRİŞ ve AMAÇ

Bağımlılık giderek artan bir halk sağlığı sorunudur. Madde bağımlılığı, dijital bağımlılık ve riskli davranışlar bireylerin fiziksel, psikolojik ve sosyal işlevselliğini olumsuz etkileyebilmektedir. Diş hekimliği öğrencilerinin toplumda farkındalık oluşturma potansiyeli yüksek olduğundan, eğitim odaklı sosyal sorumluluk projeleri bu alanda önemli bir rol oynamaktadır. Bu projenin temel amacı bağımlılık türleri, bağımlılığın erken belirtileri ve sağlıklı baş etme stratejileri hakkında farkındalık oluşturmaktır.

MATERYAL ve YÖNTEM

Projemizde bağımlılığın tanımı, bağımlılık türleri, risk faktörleri ve etkili eğitim yöntemlerine ilişkin güncel bilimsel literatür sistematik olarak taranmış; bağımlılık davranışlarının yaş dağılımı, risk düzeyleri ve müdahale modellerine dair kanıta dayalı veriler elde edilmiştir. Hedef kitlenin bilişsel özellikleri, öğrenme tercihleri ve dikkat süreleri göz önünde bulundurularak en etkili iletişim materyalinin broşür olduğuna karar verilmiştir. Broşür tasarımı; bağımlılık türleri, erken uyarı belirtileri, risk ve koruyucu faktörler, sağlıklı baş etme stratejileri ve başvuru yapılabilecek destek birimlerine bilgileri içerecek biçimde yapılandırılmıştır. Projemiz için gerekli izin, KTÜ Diş Hekimliği Fakültesi Dekanlığından (E-54962327-604.99-36831) alındıktan sonra, 26 Aralık 2025 tarihlerinde yarım gün süreyle KTÜ Diş Hekimliği Fakültesi Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı bekleme salonunda stant açılarak gerçekleştirildi. Etkinlikte el broşürleri ile detaylı bilgilendirmeler yapıldıktan sonra katılımcılara diş macunu hediye edildi ve onlardan memnuniyet anketini doldurmaları istendi. Proje bitiminde görevli öğrencilere geri bildirim anketi uygulandı.

SONUÇ

Bu proje kapsamında farklı demografik özelliklere sahip bireylere ulaşılmış, sigara ve alkol kullanımının erkeklerde daha yüksek olduğu, dijital bağımlılığın ise önemli bir risk alanı oluşturduğu saptanmıştır. Eğitim memnuniyet anketi sonuçları, bilgilendirmenin farkındalık oluşturma açısından etkili olduğunu göstermiştir. Ayrıca projede görev alan öğrenciler, bilimsel veri tarama, hedef kitleye uygun materyal geliştirme ve toplumla etkili iletişim kurma becerileri kazanmış, mesleki sorumluluk bilincini ve topluma hizmet yaklaşımını güçlendirmiştir.

BULGULAR

Projemize %56,8'i erkek %43,2'si kadın olmak üzere yaş ortalaması 43,6 olan 50 kişi katıldı. Katılımcıların %56,8'i üniversite mezunu, %22,7'si lise mezunu, %13,6'sı ilköğretim mezunu, %4,5'i ortaokul mezunu iken %2,4'ü okur-yazar değildi. Erkek katılımcıların %48'i sigara %12'si alkol kullanırken, kadın katılımcılarda bu oranlar %21,1 sigara %5,3'ü alkol kullanımı şeklindeydi. Tüm katılımcıların günlük ortalama ekran süresi 3,0 saat/gün olarak hesaplandı. İstatistiksel değerlendirmeler sonucunda; yaş ile günlük ekran süresi arasında ve evli ve bekar bireyler arasında günlük ekran süresi açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulundu ($p < 0,05$). Diğer parametreler arasında anlamlı fark izlenmedi. Katılımcı memnuniyet anketi sonuçlarına göre katılımcıların %96'sının eğitimden memnun kaldığı görüldü. Öğrencilere uygulanan ve anonim olarak toplanan geribildirim anketi sonuçlarına göre ise projede görev alan 5 öğrencinin tamamı proje süreci, organizasyon, danışman desteği, ekip içi iletişim, literatür taraması ve broşürün bilimsel içeriği ile görsel tasarımına ilişkin tüm maddeleri en yüksek düzeyde (5 puan) değerlendirdi.

